

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

Y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.—Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger 18.

FIRAS Y FESTAS.—PERSPECTIVAS.

Vingan firas y festas que á n' aquests mans se 'ls girará una feyna,
que no tindrán prou mans per treballar.

—Papá ¿que sortiran los gegants?
—Si, maco: hi haurá gegants, *pasa-calle*, ofici, sardanas..... y
si fás bondat, fins hi haurá una primera pedra.

UNA NIT EN LO PASSEIG DE GRACIA.

—N'hi ha un tip de las donas! son l' esca del peccat; jo, fins voldria que se 'n perdés la mena.

Així anava jo cavilant un vespre del mes d' Agost tot dirigintme vers la plassa Real en busca d' uns companys, ab los quals anava cada nit a pendre un xich la fresca. Aquestes reflexions me las feya ab un humor més negre que una nit de trons y ho comprendran.

Acabava de rabiar per espay de més de mitja hora contemplant com un xixarell tot pimpollat feya mimos a la que fins llavors havia sigut la reyna dels meus més insignificants pensaments, la mèva Dulcinea; mentres ella ab escandalós cinisme responia ab las més fortes riattllas a las impertinencias d' aquell mico a las mateixas barbas mèvas, fent cas omis de las envernadas miradas que li dirigia.

Si senyors, volen més descaro, volen més poca vergonya? Y com si encare no 'n tinguessen prou quan cansat de tanta comedia vaig agafar lo barret y posantmel ab furia digui ab véu fosca un —Bona nit— que hauria donat enveja al mateix xantre de la Catedral, sorti aquell descendent d' un gorila ab una véu atiplada com una flauta:—Ay, ay, que vol fer ploure? Miris que porta 'l barret al revés, mentres que aquella Messalina esclafava la riattlla més empipadora que he sentit en ma vida. Una canonada disparada allí mateix no hauria fet més soroll que 'l cop que va donar al tancar-se la porta del pis.

Un cop al carrer vaig palpar-me 'l barret en efecte, coneixent que 'ls burros alguna vegada poden dir veritats.

¿Qué 'ls en sembla? ¿Tenia rahò per estar cremat? Donchs creguin que ho estava de debò.

Al arribar a la plassa Real no trobí a cap del meus amichs. Tot se conjurava en contra mèva: ells que no 'm deixaven cap nit, en lo moment que més falta 'm feyan per distreurem de las mèvas caborias y fatigas, m' abandonavan.

Al arribar aquí dech entrar de plé en la mèva narració, puig los lectors deuen pensar, ¿qué dimoni té que veure tot això ab lo Passeig de Gracia. Paciencia y aném al cas.

Lo cap me bullia y tenia necessitat de que l' ayre 'm toqués un xich, aixis es que las empenyí Ramba amunt sens adonar-me de la gent que 'm passava pèl costat, de las mistayras que cridavan la seva mercaderia, ni dels xavals que ab véu de falset xisclavan: *La última hora y la llista de la loteria*. —¡Bona loteria tenia jo!

Vaig arribar a la Plassa de Catalunya y ala, cap al passeig que termina en lo comensament de la vehina vila de Gracia. ¡Quina vista presenta 'l passeig mimat dels barcelonins vist de nit a partir del Bon Retiro! ¡Aquella interminable filera de llums; aquella pendent suau que permet a nostres ulls esplayarse, y per últim los quatre fileras d' arbres alternant ab los fanals que produheixen al istiu aquella preciosa fresca que fá la delicia dels que després d' haver ben sopat volen fer una bona digestió! Los teatros, cafés y altres punts de distracció l' acaban d' embellir ab sa animació y gatzara, de manera que fins un bon tros amunt se senten las músicas dels teatros, los pianos dels cafés y fins las canturias d' alguna casa particular.

Bén lluny estava jo aquell dia de poder gosar de la perspectiva del passeig y molt menos los meus oïdos de poder apreciar los sonidos que sortian de una part y altra. Apretava 'l pas desesperat, renegant de las donas, de son cervell variable y fins las hi negava que pogués tenir cor, aquesta entranya que sentia remoure dins de mon pit ab son tic-tac, com la péndola d' un rellotje que li hagués precipitat la marxa.

—Es insoporable lo viure entre mitj d' aqueixa societat tant corrompuda—deya jo entre mí—l' home que 's presenta de bona fe, y que no sab alhagar ab aqueixa munio de paraulas que no volen dir res, se véu despreciat y suplantat per qualsevol xixarell que sols té 'l mèrit d' anar extravagantment vestit, estirat uns cops com un pal de telégrafo ó bè altres doblegantse com un jonch d' aygua. ¡Ah! tant de paper com s' ha embrutat per descriure la personalitat d' aquest angel segons uns, d' aqueix dimoni, segons los més y que no s' haja arribat a trobar la verdadera paraula per definir aqueix mónstruo! ¡Oh no, no: es precis que deixi per sempre aqueix món de ficció y de mentida, es precis que puza respirar los ayres purs y admirar l' inmensa vegetació d' aquells paisos desconeguts, lluny de tota mirada humana, en mitj dels boscos verges de l' América. ¡Que hi fá que hi haja salvatjes allá, si 'l civilisats aplican lo seu saber tant malament! ¡que hi fá que s' hi trobin fieras! ¿Qué son aquestas al costat de las sogras, dels inglesos y altres reptils que s' arrastran pèl costat nostre ab l' ánimo de mossegarnos continuament?

Al arribar a n' aquest punt de las mèvas reflexions, vaig adonar-me que 'm trobava dins lo jardinet que hi ha a l' entrada del carrer major de Gracia y sospres d' haver fet tant de camí embadalit com estava en mas reflexions, me 'n tornava passeig avall, quan lo frech d' un cos desconegut ab l' arena del pis cridá m' atenció y 'm féu adonar d' un gat gros y roig que bufant

s' arrossegava per terra dirigint furibundas miradas envers un grupo compost d' una gata negra ab clapas blanques que tot llepantse 'ls mostatxos s' estava ajassada ab indolencia escoltant a las trassas las frases plenas de mel que ab son llenguatge de miols li dirigia un altre gat tot negre ab los ulls fosforescents de desitjos y que semblava tenir la plassa mitj guanyada.

No deurian agradar massa aquestas demostracions al gat roig, quan sens donar lo Déu vos guard, d' un salt se posa frente per frente del de color negre. Aquest que no esperava tal agressió arquejá l' espinada y erissant son lluent pelatge s' aprestá a la lluyta, la qual no tingué lloch per sort seva puig la gata ab la més amanyadora salameria s' acostá a n' el roig y fregant son cap per l' esquena d' aquest s' en anaren en amorosa platica deixant al desdenyat rival com se sol dir ah la paraula a la boca.

Al soroll dels meus passos desaparegué gat negre y jo vareig quedar sol mirant a tots costats sens poder explicar a ningú ma indignació y l' analogia que hi havia entre la situació de aquellas bestias y la mèva; sols la lluna, muda espectadora de l' escena semblava mirarme rient ab sa cara de bandarria y com si 'm digués ab tó ironich:

—¡Ah tonto, més que tonto, que t' has pensat que l' óm podria donarte peras y que la dona te donaria més de lo que té; es a dir algo més que aquestas aficions y desitjos que cambian cada vegada que mudan de pentinat; créume, disfruta d' ellas tal com son, y lo demés deixa que 's perdi.

No vaig poder menos de riure jo mateix de la interpretació que dava al llenguatge mut de l' astre nocturno, y emprenent altre volta passeig avall vaig notar lo cambi que portá a mas ideas l' escena dels gats, y fins me trobava més alegre, de modo que 'm semblava un absurdo tot quan havia anteriorment reflexionat, aixis es que mirava ab ayre maliciós las parellas que 's trobavan sentadas en los pedrissos ab sas caras acostadas y sas enllassadas mans que separavan aixis que s' acostava algun transeunt; las minyonas de servey fent gatzara ab lo fadri adroguer y fins per fer lo quadro més complet y voluptuós, sentíab gust tot passant per l' indret del café de Lisboa com lo pianista comensava los acorts de *«La donna è móvile del Rigoletto»*, es a dir l' aria dels amors fácils y de l' inconseqüencia de las femellas.

Aixó 'm posá tant expressiu, que fins crech que vaig tirar més d' una floreta sobre 'ls peus petits y 'l cos bufó de més de quatre ninfas d' estar per casa que 'm passaren pèl costat y poch faltá perque no 'n abressés unas quantas

Curat ja de la mèva monomania, sorti del passeig que tant de bè m' havia produhit prometent entre mí, cosa que aconsellaria també a qualsevolga a qui jo apre-ciés, de tornarhi tot sovint y sobre tot en dias ó més ben dit en nits d' istiu, si per cas un setroba en un estat un poch nerviós, puig ab aquella fresqueta y ab las caronas d' angel, que s' hi acostuman a trobar impossible qu' un hom no 's refresqui de la excitació que produheixen las imaginacions una mica massa exaltadas.

J. R. P.

GRAN TEATRO DEL LICEO.

INAUGURACIÓ.

¡Per Bacco! ¡Vaya una manera de comensar la temporada! Sr. Bernis, un altra vegada que haja de cantar en Gayarre, ja cal que busqui un teatro més gran, y si no existeix, que 'l fassin, que no s' ha de perdre pèl gran tenor, si ell ha d' omplir-lo ab lo raig de la seva véu soberana, ni pèl públich de lujo que 'l dia avants de la funció ja l' hi plantan pèls nassos aquell cartelón de *quedan despachadas todas las localidades*, ni tampoch pèl que va al palco del oncle, que a mitja tarde ja fá qua al carrer de Sant Pau.

Calculin, donchs, si faria goig lo gran *Teatro del Liceo*, 'l divendres de la senmana passada! Ja es cert alló que diuben: las cesas que 's fan esperar son sempre las millors.

Plé de gom a gom, ab los palcos que sobreixian hermosuras, l' orquesta vá atacar l' introducció de la gran obra de Meyerbeer, y alsarse la cortina y vá comensar la representació.

¿Pero qué 'n trauriam de anar relatant punt per punt un argument conegut de tothom? Ja se sab qu' en qüestions de óperas de cartell, que tothom las ha vistas y que més ó menos tothom las sab de memoria, lo que principalment interessa, no es l' obra en sí, sinó la manera d' interpretar-la.

La interpretació per la part d' ellas estava confiada a la Borghi Mamo (Selika) y a la Torresella (D. Inés) y per la part d' ells al gran Gayarre (Vasco de Gama), a Kaschmann (Nelusko) y a n' en Vidal (D. Pere).

La Borghi Mamo—siguém galants comensant per ellas—es filla de un cantant que havia fet las delicias de s' nostres guetos, refilant magistralment la música de Rossini. Lo Sr. Fargas y Soler se 'n recorda prou: de aixó fá la friolera de vintiu anys. La filla, seguint la moda del dia, ha tirat per l' istil dramátich,

y la veritat siga dita, reuneix notables condicions, ja que a més de una véu robusta y extensa, encare que un xiquet dura en los punts aguts, demostra inteligencia y domini de las sévas facultats, de lo qual ne doná probas més que suficients en lo duo del quart acte y en l' aria final. Lo públich vá aplaudirla ab justicia, preveynent sens duple, lo mateix que nosaltres, qu' en algunas otras obras estaré encare millor qu' en l' *Africana*.

De la Torresella no podém dirne sinó elogis. Creyém que no 's trobaria un' altra D. Inés que pogués passarli la mà per la cara y cuidado que la interpretació de aquest paper—per més que sembli secundari—es sumament difícil! Aixis es que 'ls aplausos que van tributárseli eran justos y merescuts.

Y are parlém del héroe de la funció. Gayarre está avuy en lo plé de las sévas facultats. ¿Cóm es posible imaginar una véu millor que la seva? No es ell lo tenor afeminat que se surt del pas ab quatre *floriture* y altres camándulas per l' istil. Aquella véu, ja surti del pit ja s' apoyi en lo cap, es sempre una véu de debò. Res de polvos de mirall per platejar las notas que l' hi valen 5,000 pessetas cada nit. En Gayarre paga ab or de bona lley... ¡y es assombrós!

Y are deixém apart al cantant, per un moment, y aném al actor. Avuy seria injust que 's digués d' ell lo que 's deya avants, ab una mica de rahò, ó siga que descuidava la caracterisació dels personatjes, l' accionat, la manera de presentarlos. Gayarre fins en aixó s' ha perfeccionat de una manera notable, y ha fet molt bè en no descuidarho. Aixis, sense arribar encare a la talla de un gran actor, revela desitj de serho y dona nou reals als efectes portentosos del seu órgano vocal. De manera que si com a cantant val lo que ha valgut sempre, com actor se presenta avuy baix un nou aspecte que vá sorprendre agradablement al públich, al véureli caracterisar ab acert lo personatge, y bellugarse ab desembrás y naturalitat.

En l' acte primer vá estar bè, en lo segon superior y en lo tercer sublim. Lo públich en massa vá aplaudir electricat de entusiasme, demanant la repetició de la romana. La romana vá repetir-se. ¿Cóm negarse a ferho davant de aquello demostració tant colossal? Lo duo del mateix acte coroná dignament la triunfal acollida que ha trobat en Gayarre, al presentarse de nou davant del públich de Barcelona.

De manera que allò dels bandos que hi havia avants, ja no existeix, y sense olvidar ni desconeixé 'l valor de otras eminencias, avuy tothom es gayarrista. Lo mèrit del gran tenor espanyol ha desvanescut las obstinacions y 'ls empenyos de la passió.

En Kaschmann, a qui ja haviam aplaudit dos ó tres anys enrerra, continua sent l' artista intel·ligent y concient de sempre. En tota l' obra vá estar bè; pero en la balada del acte tercer hauriam desitjat véureli més forsa. Vá ser poch salvatge.

Lo baix Sr. Vidal, bè com sempre.

¿Y 'ls coros? ¿Y l' orquesta? ¿Y 'l decorat? Los coros podian anar millor; l' orquesta devia anarhi. Als uns y a l' altra 's déu que una representació que individualment apenas vá deixar que desitjar, no tingués lo conjunt que mereixia. Sr. Mancinelli, ja cal que tregui la son de las orellas de aquells músichs... Si no 'n té prou ab la batuta, agafi una canya ben llarga.

Lo decorat... ¡oh! Més val no parlarne. Tots los trajes dels coristas y comparsa necessitan una bona remunta, y 'l cos de hall un bon augment. Anar a veure a n' en Gayarre en mitj de aquella música, es lo mateix que menjar faisá ab salsa de safrá y farina rossa. No pot anar.

¿Y l' arbre del acte quint? Avuy ja no podria dirse de l' *Africana* que es un' ópera en quatre actes y un arbre, com se deya algun temps. L' obra mestra del inolvidable Ballester s' está despintant. Per fortuna no s' há esborrat tant facilment lo recort de aquell eminent escenógrafo.

Dimars *La Favorita*.

No tinch temps ni espay per ressenyar aquesta nova solemnitat musical, que ha valgut a n' en Gayarre un triunfo, més gran si es possible que l' alcançat ab l' *Africana*.

SASILIO.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Se pot dir que aquesta senmana la vida teatral s' ha reconcentrat en lo Teatro del Liceo. ¡Amigo! 'ls pèl-xos grossos se menjan als xichs, sobre tot quan los xichs no fan gran cosa per defensarse.

Dimecres vá obrirse de nou lo *Principal* ab una companyia dramática, de la qual encare no m' ha sigut possible fer-me'n càrrech, per la rahò de que visch al Ensanche y no sè de nadar. No hi ha més anar al *Principal* ab una nit com la que feya l' últim dimecres.

La pessa estrenada a *Romea*, ab lo titol de *Romeys per fora*, es un remey de aquells que fan courre 'ls ulls. Una cosa es fer riure y un' altre dir grosseries.

Mereix menció especial lo drama estrenat en lo mateix teatre an lo títol de *La honra de un padre*, original de D.ª Pepa Reyes de Sala qu' en sa joventut havia treballat ab en Catalina y en Valero. L' enfermetat crónica que ve sufrint fa 28 anys aquesta pobra senyora va obligarla á despedirse de la escena, pero conservant sempre l' afició al teatre, acaba de donar una obra escrita ab carinyo, plena d' efectes escénichs y que no pot menos de despertar grans simpatias en favor de la seva autora. La crítica obligada á posarse als peus de una dama, digna de tanta consideració, no pot ser severa.

L' *Espanyol* sembla la casa de tothom. Are tot de un plegat se l' ha emprés una companyia de sarsuela molt mitjaneta.—A *Novedats*, continua en Riutort conquistant los aplausos del públich.—Al *Bon Retiro*, res de nou, mentres se preparan cosas grossas y sorprendents, que si allá no hi canta en Gayarre, hi trinca la mitja pesseta, y qui fa 'l que pot no ve obligat á més.—Ahont han tret la rifa es al *Tivoli* ab lo drama *El centenario*. Pocas vegadas en Tutau ha tingut triunfos tant complets y merescuts.

Del *Circo ecuestre* poch ne dirém: continua la exhibició de la llanterna mágica: la murga que hi tocava ha sigut substituïda per una banda militar que executa pessas ab acompanyament de tiros, y un dia que 'ns van prometre un gegant, van donarnos un nano, per l' estil de 'n Tort y Martorell.

Es lo que succeheix ab molts politichs. Se anuncian com á gegants y s' arrossan, que al últim se 'ls pert de vista.

N. N. N.

D. QUIJOTE DE VALLCARCA.

Tal es lo títol de l' última obra de 'n C. Gumá. ¿Que dirém d' ella que no puga ofendre la modestia del company y del amich?

¿Ni quina necessitat tenim de ferne elogis, si 'l públich que 's disputa las produccions del popular poeta ha de dispensar á aquesta última la mateixa acullida que han trobat quantas l' han precedida, de totes las quals se n' han fet dugas y de algunas tres y fins quatre edicions, en un curt espay de temps?

No obstant perque pogan formarse una idea de qui es aquest nou *D. Quijote* 'ls diré qu' es un bon senyor que tractant de corretjar plé de zel y de bona fé 'ls vicis de l' humanitat, per tot arréu ahont vá no arplega més que desenganys y castanyas.

Divertidas á tot serho son las sevas aventuras, ó sinó judiquin per la següent:

SEXTA AVENTURA:

I.

Per mirar si 's podrá treure lo disgust de la jornada, cap al tart don Pau diu:—Nada, aquest vespre 'm vull distreure. Veyám qué porta 'l diari.
—«Teatro del Recreo; estreno de la pieza *Concha*... Bueno, ja está dit; veuré d' anarhi.—
Sopa, callat com un sant, s' ompla bèn bèn la butxaca, surt, vá á comprá una butaca y entra al teatre tot fumant.

II.

La platea está ja plena de nenas encantadoras, de senyors y de senyoras, y de gent de tota mena.
—Vaja, pensa don Quijote; per lo que aquí estich veient, lo públich es molt decent: ab l' aspecte se l' hi nota.—
Fent aquesta reflexió, sent tocá una campaneta; la gran sala queda quieta y comensa la funció.
Surt una dama molt maca fent volteja una sombrilla y ensenyant la pantorrilla que no té pas res de flaca. Se tira endetras las trenas, y ab un garbo bastant raro explica ab cinich descaro qu' es soltera y té tres nenas.
Don Quijote arrufa 'l nas d' un modo molt expressiu: mentres tant la dama diu:
—«¿No saben que 'm passa un cas? «Tinch, —anyadeix— tres fulanos que m' han fet proposicions, y 'm rondan per tots cantons y 'm regalan flors y vanos. «¿Qué m' aconsellan vostés per salvar la situació? «¿No 'ls sembla que lo milló será dir que si á tots tres? «Fentho aixís surto de pena y m' estalvio disgustos... «¿Tres homes! Res; vindrán justos: «un pare per cada nena.»

Un aplauso atronado ressona inmediatamente.
—¡Ay! diu don Pau; ¡qué indecent! ¡veyam com seguirá aixó!—
Entre tant surt un tronera vestit de copalta y frac, y ella al véurel ¡cataxach! l' hi fa un petó... de primera.
—«Molt bèn, es puntual á la cita,» diu la dona: «ara veuré si acás en mi pot trobá lo que vosté necessita.»—
Inmediatamente la bufa s' arremanga las faldillas, y 's posa á fer tercerillas ballant com una baldufa. Lo públich crida y l' aclama, ella reprén ab més sal, y al últim fa punt final y ensenya la lliga-cama.
Es imposible pintar l' entusiasmo que aixó excita:
¡Bravo! ¡bien! ¡que se repita!
¡Muy! ¡que torni á comensar!—
Pero aquí 'l nostre Quijote ja no 's dueno d' aguantar-se.
—¡Basta! crida; ¡retirarse! já fora aquesta donota!—
Y ab un brillo qu' enamora puja al asiento d' un bot, repetint tant fort com pot:
—¡Fora aquesta dona, fora!

III.

En un tancar y obrir d' ulls don Pau sent un cop y 's gira: es un gura que l' estira, entre generals murmullos. Es en vá que 's resisteixi jurant que no ha fet cap mal, que la pessa es inmoral...
—Bè, bè, diu l' altre: segueixi.
—Pero, home, ¡si es vergonyós! ¡posá en escena una cosa tant porca y escandalosa!
—¡Yá! ¡Vosté es l' escandalós!
—¿Es á dir que la cordura es una falta?—¡Segueixi!
—¡No crech que en lloch succeheixi...
—¡Segueixi l' hi dich, criatura!—
En resúm: que 'l carcamal, entre dadas y tomadas, á empentas y garrotadas es expulsat del local.
Y que al sortir, un estornell que al detrás d' ell salta y crida, l' hi clava per despedida, una taronja al clatell.

ESQUELLOTS.

¿Pero qué tenen los militars? ¿Qué dimontri 'ls ha fet Barcelona perque la tractin d' aquest modo?
«¿Estém encare en temps de Felip V?» preguntará, tal volta, un d' aquells *catalanistes* que no li *perdonarán jamay la crema de nostres furs y libertats?*

Durant sigles y més sigles lo ram de guerra ha tingut á la Pubilla tancada dintre un fort cinturó de pedra.

Vá venir l' hora de la creixensa y Barcelona no vá poder desenvoluparse. Vá tenir qu' estrenye carrers y alzar pisos y més pisos, per l' estil del cementiri vell: rengleras de ninxos fins arribar al cel.

¿Pobra pubilla! Tant maca que seria, si en lloch d' espigar-se s' hagués pogut anar desenvolupant. Pero 'l ram de guerra no ho volia. Las murallas primer que tot.

Vingué la del 54 y las murallas van caure Vingué després la del 68 y vá caure la Ciutadela. La llibertat ha sigut sempre favorable á Barcelona. Per 'xo la Pubilla es més liberal que Riego. Ja no seria agrañida si no 'n fós.

Vá ferse l' Ensanxe y 'l Parque, quedant en que s' entregarian á la Ciutat los quartels de la Ciutadela, sempre que la Ciutat construhís quartels nous per la tropa, en lo carrer de Sicilia.

Tractes son tractes.

Donchs bè: després de mil amenassas y després de haberse empenyat la Pubilla tot lo que tenia per cumplir 'ls seus compromisos, are que tracta de fer l' últim pago, lo ram de guerra comensa á remolejar, com si lo tractat no fos res, y demana:

Primer: revisió del contracte que vá firmarse en 1877, é indemnissació de danys y perjudicis pèl temps que ha tardat la Pubilla en acabar de fer los pagos.

Segon: pago de 500,000 pessetas, pèls terrenos del fort de D. Carlos, qual propietat no ha pogut acreditar degudament lo ram de guerra.

Tercer: pretensió de amurallar lo Passeig de Colon á pretext de que la muralla de mar formava part de la

fortificació de Barcelona y pertanyia al ram de guerra. Resultat: que aquest ditxós ram no es més que un ram per cassar pessetas, ó bèn un bastó per aplansonar las espalllas de la Pubilla.

Creyéim que en aquest particular, Barcelona en pès estarà al costat del Ajuntament, siga qui vulga que compongi aquest, ja sigan liberals, ja no 'n sigan, y aixís dugan patillas com bigoti y pera.

Y ja que 'l ram de guerra vol guerra, avant y fora. Jo del Sr. Coll y Pujol comensaria per prohibir que 'ls sorges poguessen anar á la Plassa Real á fer l' amor á las minyonas.

¡Energia, Sr. Arcalde, molta energia!

Lo de las firas y festas segueix endavant. Y encare que s' haja retallat molt dels projectes que corrian en un principi, y es de créure que 's retallará encare alguna cosa de lo que queda, per aixó no duptém que ab lo que 's farà, Barcelona quedarà en bon lloch.

Basta que s' ho hajan proposat los industrials y que s' ho prenguin per punt los botiguers dels carrers més importants.

No 'n duptin, no: ja veuran com á pesar de fer las festas en plé mes de Desembre, la cosa s' anirá escalfant.

Lo general ha promés deixar per las festas totes las músicas de la guarnició.

Aixó sí, respecte als quartels del Parque, y á las qüestions dels terrenos del fort de D. Carlos y del Passeig de Colon no hi ha arreglo possible.

Lo carinyo que té á Barcelona 'l ram de guerra, está bèn caracterisat ab l' oferiment del general.

Perque aquest carinyo es: música, música, música.

Los francesos (ja no haurian de ser patriotas) en la qüestió de la Judic, naturalment, donan la rahó á la célebre artista.

Un periódich de París publica 'l següent suello: «Per entrar á Espanya, la Judic vá tenir que fer quarentena. Y quan vá voler sortirne—precisament en un' época en que las quarentenas anavan á ser restablertes—van enviarli 'ls *gendarmes* per agafarla y durla á Barcelona.

«¡Vaya un país més estrany que no s' hi pot entrar, y una vegada s' hi es, no se 'n pot sortir!»

Una pregunta, sense malicia.

¿Que farian vostés si fossin adroguers y un comprador los tornés un tros de formatje comprat cinch minuts avants, prestant que 'l tal formatje es dolent, florit, passat; en una paraula, inacceptable?

Mirarian si té rahó, y si fós aixís l' hi cambiarian, ¿no es veritat?

Pues á Barcelona, y en un carré bastant ample, hi ha adroguer que no ho creu aixís.

Aquest bon subjecte, arcalde de barri per més senyas, en cassos parecuts crida un municipal, lo fá amagar en un reconet y quan torna l' amo del formatje insistint en sas justas reclamacions, fá sortir lo gura y l' aborda sobre 'l comprador exigintli la cédula y no se si també la fé de batisme y l' últim butllet de la parroquia, acabant, per fi, cantant la palinodia, y tornant los quartels tot pacíficament.

Adroguers y arcaldes aixís... no necessitan comentarios.

Necessitan... en fi; vostés ho dirán lo que necessitan.

Acaba de arribar de París, per establirse á Barcelona, 'l jove pianista catalá D. J. A. Pellicer, deixeble del Sr. Pujol, que ha perfeccionat sos estudis en aquella capital, havent prés part en numerosos concerts y sent sempre notablement aplaudit.

Per lo tant, apuntin un altre artista catalá á la llista dels bons.

Continúa la broma sobre 'l cólera.

Un metje de París que com á bon francés ni las teorías científicas dels alemans vol acceptar per bonas, desiljós de demostrar que 'ls microbis no son tant fieros com lo Dr. Kock los pinta ¿no saben quina 'n vá fer?

Vá agafar *deposicions* (m... parlant ab perdó) de una malalta que se li vá morir del cólera, vá ferne píldoras y se las vá tragar.

Y en efecte, 'l doctor francés segueix fresch y guapo com si tal cosa.

Escollin: ¿no podria ser que 'ls microbis, tractantse de un home de un ventrell tant especial, se ho prenguessin á broma y 'l conservessin, per alegría y satisfacció de la humanitat?

¡Mirin que hi ha metjes que tenen unas humoradas!...

Al Parque s' están colocant varias estátuas: la de la Industria y 'l Comerç de 'n Venanci Vallmitjana; la de la Agricultura y la Marina del Agapito idem: la de Roger de Lauria de 'n Reynés, la del naturalista Salvador

del Alentorn, la del Aribau, de 'n Fuxá, etc., etc., etc.
 ¿A veure quin dia col·locaràn la de 'n Tort y Martorell, formant *pendant* ab la de D. Ignaci Fontrodona?
 M' agradaria que ho fessen no més que per la simetria.

Llegeixo:
 «Sembla que ha arribat a Pamplona un representant del tenor Gayarre al objecte de pendre datos per l'instal·lació de una fàbrica de pastas en las aforas de aquella ciutat.»

No hi tinc res que dir.
 Pero 'm sembla que 'n Gayarre faria més bon negoci si pogués plantar una fàbrica de *tenors* com ell.

Los que fan quarentena a Port Bou comensan a protestar contra lo mal menjats y lo mal assistits qu' están en aquell lassareto.

¿No 's troban en un *lassareto*? Y donchs que 's fassen càrrech de lo que son.
 ¡Pobres Lássaros!

¿Es veritat lo que 'm contan?
 ¿Es cert que 'l comandant de la guardia municipal no vol admetre individus dintre del cos que mana, si no tenen una talla determinada?

¿Es cert que un milímetro basta, per quedar-se fora, sense que 's tingan en compte las demés condicions físicas, morals é intelectuals del individu que solicita l'ingrés?

Y donchs ¿com s' explica que un senyor tant aficionat a medir als homes a pams, no vaja medir-se a si mateix antes de acceptar lo càrrech de comandant?

Ho dihém perque ell es l'únic que no arriba a la mida.

Aquest dia ho deya en Gutierrez:
 —Pero que li vol hacer: hombre petit carregat de posturas.

L'escena a la Mercé, diumenje passat. Hi havia molta pressa, en lo despaig de las cadiras, de las quals feyan pagarne quatre quartos,

Un feligrés se queixa y un capellá exclama, refunfunyant:
 —Aquí 's queixan, aquí 's queixan y al teatro 'ls costaria un duro!..

Ay si Jesucrist tornava ¡quins latigassos sobre las espatllas dels mercaders del temple!

En Schürmann vá sortir de la presó, un dia de la senmana passada, mediant una fiança de 20.000 pessetas.

Sempre es un gust. Quan á un home li fan donar 20.000 pessetas, surt al carré tot llati y exclamant:
 —Quin pés m' han tret de sobrel!..

La qüestió del Teatro Real de Madrit ja está arreglada. En Rovira ha deixat de ser empresari.

L'empresari nou ha rebaixat los preus del abono y de l'entrada.
 Vaja, que per ser Real, aquell teatro no ha tingut paraula de Rey.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
 Qu' es animal veurás tú
 tres-hu.
 Cada dia al jardí, Agnés
 dos-tres.
 Y m' agrada per demés
 lo veure una *dos-tres-prima*
 que quan ne fan, ab la Quima
 venim de *prima-dos-tres*.
 J. PRATS Y N.

II.
 Prima-segona-tercera,
 Total y la Tersa-quarta
 van ab sa *prima primera*
 á veure *Hu-dos-quart* ab Marta
 AGUILETA.

MUDANSA.

Per esmorsá avuy Vidal
 menjarém *tot* ab monjetas,
 y per postres, la *total*
 que vá enviarme la Tuyetas.
 NAS DE PUNTA INGLESA.

ACENTÍGRAFO.

Lo *tot* de Mossen Andréu
 vá a la *tot* de Cardedéu.
 N. DE LA X.

SINONIMIA.

Troba en *Total* qu' es molt *tot*
 no admetre en Pau lo barret
 que vá comprarli en Joanet,
 puig per *tot* durlo no pot.
 UN TAPÉ Y F. DE T.

ROMBO.

Primera ratlla vertical y horisontal: vocal.—Segona: lo que fá 'l foch.—Tercera: nom de unas fruytas.—Quarta: nom de dona.—Quinta: nom d' home.—Sexta: riu de Galicia.—Séptima: una lletra.

UNA PESSETA FALSA.

TRENCA-CLOSCSA.

LLIT DE D. GENARO.
 Formar ab las anteriors llettras lo nom de una comedia catalana.

ROSETA FARURA DE REUS.

GEROGLIFICH.

QI

VII

Sagasta

S

UT

S. S. TARRAGONA.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª.—*Por-re-ra*.
2. ID. 2.ª.—*Pa-ca*.
3. MUDANSA.—*Cinta-Pinta-Tinta*.
4. LOGOGRIFO NUMERIC.—*Marcelino*.
5. TERS DE PARAULAS. P A L
A L A
L A Y
6. TRENCA-CLOSCAS.—*Riudellots*.
7. CONVERSA.—*Mataró*.
8. GEROGLIFICH.—*Per abissinis A bissinia*.

OBRAS DE C. GUMÁ.

D. QUIJOTE DE VALLCARCA

PASSEIG CÒMICH-TRÀGICH-EXTRAORDINARI

PER C. GUMÁ

Forma un elegant tomet en quart, esmeradament imprés sobre paper satinat

Preu: DOS rals.

Se ven en la llibreria de Lopez, Rambla del Mitj, 20, y en las principals llibrerias y kioscos y en casa 'ls corresponsals de LA CAMPANA.

QUARTA SÉRIE DE «FRUYTA DEL TEMPS».

PER C. GUMÁ.—2.ª edició

ilustrada per M. Moliné.

Un tomet en quart de 32 planas, 2 rals.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Mitj. 20

Barcelona, Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro 21 y 23

PARTIDARIS DEL PAPA..... DINERO.

Nón.

Mám.

C. c.